

УДК 81'373:811.111

І. А. Трубенко,
кандидат філологічних наук, доцент
(Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького)
irinatrubenko@bigmir.net

ДЖЕРЕЛА ХУДОЖНЬОЇ МЕТОНІМІЇ У ПРОЗІ АНГЛІЙСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ В. ВУЛФ ТА Д. Г. ЛОУРЕНСА)

У статті розкрито особливості актуалізації метонімії у творах англійського модернізму, розглянуто співвідношення метонімії із художньою деталлю та символом. Також мова йде про параметри, за якими ці явища ототожнюються чи розрізняються, описано зміст понять "художня деталь" та "художність метонімії". До того ж, виокремлено чинники, які зумовлюють реалізацію потенційної здатності метонімії до набуття художності. З'ясовано шляхи трансформації як метонімії, так і метонімічної деталі у символ, окреслено специфіку реалізації символічно образного потенціалу художньої метонімії у площині індивідуально-авторської картини світу та представлено основні метонімічні моделі в їхньому художньому втіленні.

Ключові слова: метонімія, художня деталь, символ, художність, індивідуально-авторська картина світу, англійський модернізм.

Постановка проблеми. Метонімія як феномен художнього дискурсу привертає увагу вчених протягом багатьох років. У художньому дискурсі метонімія, з одного боку, протиставляється символу [1: 53] й художній деталі [2: 8], а з другого боку, може йтися про взаємну близькість цих понять [3: 14]. Зазвичай при співвідношенні метонімії із художньою деталлю, лінгвісти, по перше, ототожнюють останню з різновидом метонімії, що базується на відношенні частини й цілого, – синекдохою [3: 2], по друге, розмежовують ці два поняття [4: 6]. Вважається, що метонімія відрізняється від художньої деталі за функціональним та структурним параметрами. У синекдосі як різновиді метонімії перенос найменування відбувається з частини на ціле [4: 8]. Для представлення цілого в синекдосі використовується його яскрава риса, що привертає увагу, і основне її призначення – створення образу при загальній економії виражальних засобів. У деталі, навпаки, використовується малопомітна риса, що скоріше підкреслює не зовнішній, а внутрішній зв'язок явищ. У синекдосі відбувається однозначне заміщення того, що називається, тим, що мається на увазі, а в деталі має місце не заміщення, а розворот, розкриття [5: 116].

Незважаючи на згадані вище розбіжності, метонімія та художня деталь мають багато спільних рис. Ці явища репрезентують велике через мале, ціле через частину [4: 5]. Метонімія надає прозі головний імпульс для розвитку: розповідь, зазвичай, рухається від частини до цілого чи від цілого – до опису його частин, пов'язаних причинно-просторовими відношеннями. Саме яскрава метонімічна деталь активізує творчу діяльність читача, примушуючи його вгадувати її глибинний смисл [2: 10].

При співвідношенні метонімії із символом науковці обмежуються переважно порівнянням і розрізненням цих двох текстових явищ. Так, за характером семантичної транспозиції, символи традиційно розглядаються як такі, що ґрунтуються на аналогії, як, наприклад, символізм "змія-сатана", що базується на перенесеннях "швидкий-хитрий", "зігнутий-лукавий" за аналогією задіяних психічних і фізичних процесів: хитрий – той, хто швидко мислить, або на асоціації, тобто змія, яка повзає по землі, виступає символом землі, підземного царства [6: 9], що робить їх метафоричними чи метонімічними, відповідно [7: 10].

Однак нерозв'язаною залишається ціла низка проблем, які, зокрема, стосуються статусу метонімії як художньої деталі, а також дослідження умов, завдяки яким метонімія набуває символічності в художньому тексті. Такий підхід до розгляду метонімії є **актуальним**, враховуючи спрямованість сучасних лінгвопоетологічних студій на розкриття ролі вербальної тропеї в художньому дискурсі.

Мета статті полягає у розкритті художньо значущих особливостей актуалізації метонімії у творах англійського модернізму. Поставлена мета передбачає необхідність розв'язання таких **завдань**:

- уточнити зміст терміна "художня деталь";
- розкрити чинники набуття метонімією символічності в художньому тексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. У нашій роботі, ми, на відміну від Л. П. Кожевникової, яка під *деталлю* розуміє явище, похідне від метонімії чи синекдохи, що є характерним засобом створення символічності та формування сюжетно-композиційної структури художнього тексту [3: 10], орієнтуємося на інший аспект співвідношення художньої деталі й метонімії, розглядаючи деталь як одне з джерел набуття вихідною метонімією художньої значущості, породженої контекстним оточенням. Так, у романі Д. Г. Лоуренса "Lady Chatterley's Lover" художня деталь *crippled legs* (покалічені ноги), в основі якої лежить метонімічна модель ЧАСТИНА (нога) замість ЦІЛОГО (людини), актуалізується за рахунок повторення тематично поєднаних слів, що є текстовими сигналами, які відсилають нас до цієї деталі (див. табл. 1.1).

Текстові сигнали, що формують художню деталь "crippled legs"
у романі Д. Г. Лоуренса "Lady Chatterley's Lover".

реалізація в тексті	приклади	сторінка
lame (покалічений)	<i>Now he was lamed; he was lame.</i>	18; 19
maiming (скалічений)	<i>He was much too hurt in himself, the great shock of his maiming to be easy and flippant.</i>	19
hurt (ушкоджений)	<i>He was hurt thing.</i>	19
crippled legs (паралізовані ноги)	<i>Any good nurse can attend to his crippled legs.</i>	98

З одного боку, метонімічна деталь *crippled legs* набуває художньої значущості внаслідок акцентуації важливої для роману риси персонажа. Так, головний герой роману, лорд Чаттерлей, повернувшись з війни калікою, намагається реалізувати себе в інтелектуальній сфері діяльності. Його масток став осередком інтелектуалів. Однак чим би він не займався, Кліффорд відчував себе нещасною людиною. Завдяки художній деталі *crippled legs* увага акцентується на індивідуалізуючій рисі зовнішності героя, а саме каліцтві. Виокремлення цієї риси є важливим елементом сюжетної побудови твору. Саме каліцтво героя стає причиною його нещасного життя. На думку Д. Г. Лоуренса, істина життя полягає у гармонії тіла і розуму, у їх природній рівновазі [8: 95].

У зазначеному романі Кліффорд зображується як фізично сильна людина, але в той же час безпорадний каліка, що назавжди прикутий до свого крісла (*Big and strong as he was, he was helpless*).

З другого боку, метонімія *нога* → *людина* набуває додаткової художності за рахунок її включення в сюжетно-композиційну систему роману. Наприклад:

Connie woke up to the existence of legs. They became more important to her than faces, which are no longer very real. How few people had live, alert legs! She looked at the men in stalls. Great pudding things in black pudding-cloth, or lean wooden sticks in black funeral stuff, or well-shaped young legs without any meaning whatever, either sensuality or tenderness, just mere leggy ordinariness that pranced around [...] Awful, the millions of meaningless legs prancing around! [9: 354-355].

У наведеному текстовому фрагменті, де дружина лорда Чаттерлей Конні зі своєю сестрою відпочивають у Лондоні, завдяки багаторазовому повторенню метонімії *нога* → *людина* та її контекстуальній зв'язаності з експресивними зворотами *without any meaning whatever, either sensuality or tenderness* (без будь-якої мети, чуттєвості чи ніжності), *mere leggy ordinariness* (усього лише довгоногого безпосередність) та епітетом *awful* (жахливий) репрезентується негативне ставлення головної героїні до лондонців. Художня значущість метонімічного вживання іменника *legs* стає зрозумілим внаслідок залучення індивідуально-авторського ставлення автора до Лондону та його мешканців у розквіт індустріалізації. Д. Г. Лоуренс у своїх листах писав: "Лондон – це жахливе місто, таке темне, таке сумне, блякло-сіре, з безформною масою людей. Як жахливо було б, коли я б у цей момент знаходився в огидній атмосфері Лондону" [10: 402-403].

Як метонімія, так і метонімічна деталь у проаналізованих творах В. Вулф і Д. Г. Лоуренса трансформується у *символ* за таких умов: 1) багаторазової повторюваності цих тропів в межах одного чи декількох творів; 2) завдяки залученню автобіографічних даних чи енциклопедичних знань з боку інтерпретатора; 3) за рахунок взаємодії з іншими стилістичними засобами та прийомами, зокрема метафорою. Розглянемо більш детально джерела набуття метонімією чи метонімічною деталлю символічності в обох цих авторів.

Так, прикладом символічного прочитання метонімії в межах одного твору може слугувати роман В. Вулф "Orlando". Метонімія *ДЕРЕВО* (дуб) замість *ДОВГОЛІТТЯ* набуває символічності за рахунок її багаторазового повтору у романі. У цьому творі, усі події в житті молодого юнака Орlando пов'язані з дубом протягом трьох століть. На початку твору образ дубу втілюється стилістично нейтральною лексичною одиницею *oak tree*, наприклад:

He had walked very quickly uphill through ferns and hawthorn bushes, startling deer and wild birds, to a place crowned by a single oak tree. It was very high, so high indeed that nineteen English countries could be seen beneath [11: 7].

Однак у фіналі роману зазначена метонімія набуває символічності, і дуб стає символом довголіття, що, з одного боку, підкріплюється традиційним символічним значенням дубу як символу твердості, стійкості, довголіття [12: 144], а з іншого боку, мовним оточенням, наприклад:

The ferny path led, with many turns and windings, higher and higher to the oak tree, which stood on the top. The tree had grown bigger, sturdier, and more knotted since she had known it, somewhere about the year 1588, but it was still in the prime of life. The little sharply frilled leaves were still fluttering thickly on branches. Flinging herself on the ground, she felt the bones of the tree running out like ribs from a spine this way and that beneath her. She liked to attach herself to something hard [11: 160].

У наведеному текстовому фрагменті символічність метонімії підсилюється її контекстуальною зв'язаністю з прикметником *hard* (твердий, дужий) та метафорою *the prime of life* (у розквіті життя). Змінюються епохи, життя людей, але незмінним залишається довголітність дуба.

Прикладами символічного прочитання метонімії в межах декількох творів можуть слугувати романи В. Вулф "To the Lighthouse" і "Jacob's Room". Словесна метонімія *череп* → *смерть* набуває символічності за рахунок її багаторазового повтору та інтеграції з одного роману до іншого. У зазначених вище романах головні герої знаходять череп тварини і в кінці роману помирають. Череп чи мертва голова – це традиційний символ смерті, атрибут, емблема християнських апостолів чи святих. [12: 483]. Тобто, словесна метонімія череп → смерть в цих романах стає символом смерті і передвісником трагічної долі героїв.

У Д. Г. Лоуренса метонімія, що набуває символічності за рахунок її багаторазового повтору та інтеграції з одного твору до іншого, зокрема оповідання "St. Mawr" та роману "Women in Love", є ТВАРИНА (кінь) замість ПРИРОДИ. Наприклад:

Then he went on: dancing, pulling, springily progressing sideways, possessed with all the demons of perversity. Poor Roco's face grew longer and angrier. A fury rose in him, which he could hardly control. He hated his horse, and viciously tried to force him to a quiet, straight trot. Up went St Mawr on his hind legs, to the terror of the Row. He got the bit in his teeth and began to fight [...] Rico had sprung to the ground, and was hanging on to the bridle of the rearing stallion [13: 32].

У наведеному текстовому фрагменті оповідання "St. Mawr", де головний герой Ріко намагається силою приборкати норовливого коня, якого прозвали Святий Мавр (St Mawr), кінь отримує символічне значення втілення природи. Завдяки боротьбі між людиною і конем, що описується у прикладі, боротьба паралельно відбувається між людиною і природою. Створюється певний контраст людина → природа. Однак у цій боротьбі людина отримує поразку.

Іншим джерелом символічності метонімії є залучення до встановлення символічного змісту автобіографічних даних чи енциклопедичних знань з боку інтерпретатора. Прикладом такої символічної трансформації може слугувати метонімічне вживання іменника *дзеркало* у низці таких оповідань В. Вулф, як "An Unwritten Novel", "The New Dress", "The Lady in the Looking Glass" та "The Mark on the Wall". Наприклад:

But she dared not to look in the glass. She couldn't face the whole horror – the pale yellow, idiotically fashioned silk dress [...] and all the things that looked so charming in the fashion book, but not on her, not among all these ordinary people [14: 48].

У наведеному фрагменті оповідання "The New Dress", де описуються почуття головної героїні, яка дивиться у дзеркало, образ дзеркала стає негативним завдяки контекстуальний зв'язаності метонімії з виразом *dared not to look* (не сміти поглянути) та емоційно забарвленим виразом *whole horror* (суцільний жах). Саме тоді, коли Мейбл бачить відображення у дзеркалі своєї жовтої сукні, її охоплює напад легкодухості і боягузтва. Метонімічне вживання іменника *glass* (дзеркало) замість сорому та прихованих комплексів персонажу стає більш зрозумілим у контексті автобіографічних даних. Негативне ставлення В. Вулф до дзеркал пов'язане з тим, що в дитинстві над нею було вчинене сексуальне насилля однокровним братом Джеральдом Даквортом. З цього моменту В. Вулф почала відчувати сором і страх, коли дивилась у дзеркало, і намагалася уникати дзеркал. Ці спогади переслідували авторку все її життя [15: 125-126].

У художньому творі іншим джерелом набуття метонімією символічності є взаємодія метафори і метонімії. Прикладами такої взаємодії у Д. Г. Лоуренса є метафоричні символи, що базуються на метонімії ЧЛЕН КАТЕГОРІЇ замість ВСІЄЇ КАТЕГОРІЇ, до яких належать образи тих чи інших тварин. Так, у оповіданні Д. Г. Лоуренса "The Fox" ключовим образом, з яким асоціюється головний герой, є образ лиса. Однак образ цієї тварини творі виникає ще до появи Генрі. Неллі Марч, яка мешкає з своєю сестрою, помічає, що з їхньої ферми зникає птиця. Одного разу влітку вона натрапляє на лиса, проникливий погляд (*knowing look*) якого справляє на неї велике враження, наприклад:

*She took her gun and went to look for **the fox**. For he had lifted his eyes upon her, and his knowing look seemed to have entered her brain. She didn't so much think of him: she was possessed by him. She saw his dark, shrewd, unabashed eye looking into her, knowing her. She felt him invisibly master her spirit [...] it was **the fox** which somehow dominated her unconsciousness, possessed the blank half of her musing [16: 10-11].*

Зазвичай лис є символом хитрості, здатності досягати бажаного шляхом обману, лестошів [12: 94]. Проте у контексті цього оповідання лис виступає своєрідним передвісником змін у житті Неллі, до яких вона свідомо була готова. Саме в цей момент на фермі сестер з'являється головний герой, який колись мешкав у їхньому будинку разом зі своїм дідом. Зустріч з Генрі справила на Неллі те ж саме враження, що і зустріч з лисом, особливо проникливий погляд (*knowing look*) тварини. Вбивство лиса самим Генрі, на нашу думку, символізує втрату героєм "свого я" і стає початком дисгармонії у відношеннях молодих людей. Навіть після одруження їм не вдається відновити гармонію у подружньому житті, наприклад:

But though she belonged to him, though she lived in his shadow, as if she could not be away from him, she was not happy. She did not want to leave him: and yet she did not feel free with him [...] He realized that though he was married to her and possessed her in every possible way, apparently, and though she wanted him to possess her, she wanted it, she wanted nothing else, now, still he did not quite succeed. Something was missing [16: 98].

Прикладом метафоричної символіки у творах В. Вулф може слугувати фрагмент роману "To the Lighthouse":

*Losing personality, one lost the fret, the hurry, the stir; and there rose to her lips always some exclamation of triumph over life when things came together in peace, this rest, this eternity; and pausing there she looked out to meet that **stroke of the Lighthouse**, the long steady stroke, the last of the three, which was **her stroke**, for watching them in this mood always at this hour one could not help attaching oneself to one thing especially of the things one*

saw; and this thing, the *long steady stroke*, was *her stroke*. Often she found herself sitting and looking, sitting and looking, with her work in her hands until she became the thing she looked at – that light [17: 96-97].

У наведеному фрагменті роману в основі метафоричного символу *stroke of the Lighthouse* (промінь маяка) лежить метонімія ЧАСТИНА (*stroke*) замість ЦІЛОГО (*light*). У романі поїздка на маяк і сам образ маяка набувають символічного значення. Ця подорож – шлях героїв від егоїзму до прийняття життя як такого і розуміння інших людей, це шлях до відновлення гармонії у житті [18: 108-109]. У наведеному прикладі уособленням людини, що віднайшла гармонію у житті, є місіс Ремзі. Саме в той момент, коли вона відчуває спокій та мир, героїня дивиться на промінь світла, що йде від маяка. Завдяки повторюваності слова *stroke* (промінь) та паралелі, що проводиться між світлом та місіс Ремзі (*her stroke; she became the thing she looked at – that light*), промінь стає символом ества місіс Ремзі, якій вдалося у хаотичному житті віднайти спокій та рівновагу [18: 108].

Висновки дослідження. Отже, в художньому дискурсі метонімія є не лише засобом створення образності, але й продуктивним джерелом символічності, яка досягається за рахунок інтеграції метонімії з одного твору до іншого, залученні для їх інтерпретації вертикального контексту та взаємодії з іншими стилістичними засобами, зокрема метафорою. Художність метонімії є наслідком її символічності, статусу художньої деталі та взаємодії з іншими елементами твору.

Перспективним видається розкриття механізмів функціонування метафтонімії у дискурсах різних типів та окреслення специфіки індивідуально-авторської картини світу крізь призму символічного образного потенціалу метафтонімії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Шелестюк Е. В. Символ versus троп : сравнительный анализ семантики / Е. В. Шелестюк // Филологические науки. – 2001. – № 6. – С. 50–58.
2. Березняк М. А. Типы и функции художественной детали в англоязычной прозе : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / М. А. Березняк. – Одесса, 1985. – 17 с.
3. Кожевникова Л. П. Метонимия и символика художественного текста в английском реалистическом романе XX в. : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / Л. П. Кожевникова. – Минск, 1993. – 17 с.
4. Щирова И. А. Лингвостилистические средства реализации художественной детали в коротком психологическом рассказе (на материале прозы английских авторов XX века) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / И. А. Щирова. – Спб., 1991. – 18 с.
5. Кухаренко В. А. Интерпретация текста : [навч. посіб. для студент. старших курсів факультет. англ. мови] / В. А. Кухаренко. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2004. – 272 с.
6. Владимирова Э. Д. Этапы возникновения значения нелингвистического знака [Электронный ресурс] / Э. Д. Владимирова // Антропологическая семиотика. – 2000. – С. 1–19. – Режим доступа : <http://www.zoo.ssu.samara.ru/base/other/uzl03.doc>.
7. Горчак Т. В. Словесный образ-символ в американской поэзии XX столетия: когнитивно-семиотический аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / Т. В. Горчак. – Київ, 2009. – 20 с.
8. Дудова Л. В. Модернизм в зарубежной литературе : [учеб. пособие по курсу "История зарубежной литературы XX века"] / Дудова Л. В., Михальская Н. П., Трыков В. П. – [5-е изд.]. – М. : Флинта : Наука, 2004. – 240 с.
9. Lawrence D. H. *Lady Chatterley's Lover* [novel] / D. H. Lawrence. – СПб. : Антология, КАРО, 2005. – 448 с.
10. Lawrence D. H. *Letters* / D. H. Lawrence // D. H. Lawrence's *Stories, Essays and Poems* / [ed. by Desmond Hawkings]. – Dent : London : EVERYMAN'S LIBRARY. – 1974. – P. 363–412.
11. Woolf V. *Orlando* [novel] / Virginia Woolf. – L. : Wordsworth Classics, 2003. – 166 p.
12. Энциклопедия символов / [авт.-состав. Е. Я. Шейнина]. – М. : ООО "Издательство АСТ" ; Харьков : "Торсинг", 2003. – 591 с.
13. Lawrence D. H. *St Mawr* / D. H. Lawrence // *St Mawr and The Virgin and the Gipsy*. – L. : Penguin Books, 1975. – P. 1–165.
14. Woolf V. *A Haunted House and Other Short Stories* / Virginia Woolf. – San Diego, etc. : Harvest Book, Harcourt, 1972. – 148 p.
15. Lee H. *Virginia Woolf* / Hermione Lee. – L. : VINTAGE BOOKS, 1996. – 892 p.
16. Lawrence D. H. *The Fox* / D. H. Lawrence. – NY. : Viking Press, 1968. – 105 p.
17. Woolf V. *To the Lighthouse* [novel] / Virginia Woolf. – L. : Penguin Books, 1996. – 306 p.
18. McNichol S. *Virginia Woolf and the Poetry of Fiction* / Stella McNichol. – New York : Routledge, 2001. – 181 p.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Shelestyuk E. V. Simvol versus trop : sravnitelnyy analiz semantiki [Symbol Versus Trope : the Comparative Analysis of Semantics] / E. V. Shelestyuk // Filologicheskie nauki [Philological Sciences]. – 2001. – № 6. – S. 50–58.
2. Bereznyak M. A. Tipy i funktsii khudozhestvennoy detali v angloyazychnoy proze [Types and Functions of Artistic Detail in the English Prose] : avtoref. diss. na soiskaniye uch. stepeni kand. filol. nauk : 10.02.04 "Germanskiye yazyki" / M. A. Bereznyak. – Odessa, 1985. – 17 s.
3. Kozhevnikova L. P. Metonimiya i simbolika khudozhestvennogo teksta v angliyskom realisticheskom romane XX v. [Metonymy and Fiction Symbolism in the English Realistic Novel of the XX Century] : avtoref. diss. na soiskaniye uch. stepeni kand. filol. nauk : 10.02.04 "Germanskiye yazyki" / L. P. Kozhevnikova. – Minsk, 1993. – 17 s.
4. Shchirova I. A. Lingvostilisticheskiye sredstva realizatsii khudozhestvennoy detali v korotkom psikhologicheskom rasskaze (na materiale prozy angliyskikh avtorov XX veka) [Linguostylistic Means of Artistic Detail's Realization

- in the Short Psychological Prose by English Writes of the XX Century] : avtoref. diss. na soiskaniye uch. stepeni kand. filol. nauk : 10.02.04 "Germanskiye yazyki" / I. A. Shchirova. – Sankt-Peterburg, 1991. – 18 s.
5. Kukhareno V. A. Interpretatsiya tekstu [Text Interpretation] : [navch. posib. dlya studentiv starshykh kursiv fakul'tet. angl. movy / V. A. Kukhareno. – Vinnytsya : NOVA KNYGA, 2004. – 272 s.
  6. Vladimirova E. D. Etapy vznikoveniya znacheniya nelingvisticheskogo znaka [Stages of Nonlinguistic Sign Origin] [Elektronyy resurs] / E. D. Vladimirova // Antropologicheskaya semiotika [Anthropologic Semiotics]. – 2000. – S. 1–19. – Rezhym dostupu : <http://www.zoo.ssu.samara.ru/base/other/uzl03.doc>.
  7. Gorchak T. V. Slovesnyy obraz-symvol v amerykanskiy poezii XX stolitya : kognityvno-semiotichnyy aspekt [Verbal Image-Symbol in the American Poetry of the XX Century : the Cognitive-Semiotic Aspect] : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. filol. nauk : 10.02.04 "Germanski movy" / T. V. Gorchak. – Kyiv, 2009. – 20 s.
  8. Dudova L. V. Modernizm v zarubezhnoy literature [Modernism in the Foreign Literature] : [ucheb. posob. po kursu "Istoriya zarubezhnoy literatury XX veka] / Dudova L. V., Mikhalskaya N. P., Trykov V. P. – [5-e izd.]. – M. : Flinta : Nauka, 2004. – 240 s.
  9. Lawrence D. H. Lady Chatterley's Lover [novel] / D. H. Lawrence. – Sankt-Peterburg : Antologiya, KARO, 2005. – 448 s.
  10. Lawrence D. H. Letters / T. V. Gorchak // D. H. Lawrence's Stories, Essays and Poems / [ed. by Desmond Hawkings]. – Dent : London : EVERYMAN'S LIBRARY. – 1974. – P. 363–412.
  11. Woolf V. Orlando [novel] / Virginia Woolf. – L. : Wordsworth Classics, 2003. – 166 p.
  12. Entsiklopediya simvolov [Encyclopedia of Symbols] / [avt.-sostav. Sheynina E. Ya.]. – M. : OOO "Izdatelstvo AST" : Kharkov : "Torsing", 2003. – 591 s.
  13. Lawrence D. H. St Mawr / D. H. Lawrence // St Mawr and The Virgin and the Gipsy. – L. : Penguin Books, 1975. – P. 1–165.
  14. Woolf V. A Haunted House and Other Short Stories / Virginia Woolf. – San Diego, etc. : Harvest Book, Harcourt, 1972. – 148 p.
  15. Lee H. Virginia Woolf / Hermione Lee. – L. : VINTAGE BOOKS, 1996. – 892 p.
  16. Lawrence D. H. The Fox / D. H. Lawrence. – NY. : Viking Press, 1968. – 105 p.
  17. Woolf V. To the Lighthouse [novel] / Virginia Woolf. – L. : Penguin Books, 1996. – 306 p.
  18. McNichol S. Virginia Woolf and the Poetry of Fiction / Stella McNichol. – New York : Routledge, 2001. – 181 p.

Матеріал надійшов до редакції 31.03. 2014 р.

**Трубенко І. А. Источники художественной метонимии в прозе английского модернизма
(на материале произведений В. Вулф и Д. Г. Лоуренса).**

В статье раскрыты особенности актуализации метонимии в произведениях английского модернизма, рассмотрены соотношения метонимии с художественной деталью и символом. Также речь идет о параметрах, согласно которым эти явления отождествляются или различаются, описано содержание понятий "художественная деталь" и "художественность метонимии". К тому же, выделены условия, которые обуславливают реализацию потенциальной способности метонимии к приобретению художественности. Выяснены пути трансформации как метонимии, так и метонимической детали в символ, выяснена специфика реализации символично образного потенциала художественной метонимии в сфере индивидуально-авторской картины мира и представлены основные метонимические модели в их художественном воплощении.

Ключевые слова: метонимия, художественная деталь, символ, художественность, индивидуально-авторская картина мира, английский модернизм.

Trubenko I. A. Sources of the Literary Metonymy in the English Modernist Prose by Virginia Woolf and David Herbert Lawrence.

This article focuses on the specificity of the literary metonymy realization in the English modernist fiction. Metonymy as part of the literary discourse has been attracting attention of many foreign and native linguists for a long period. On the one hand metonymy is identified with an artistic detail and symbol; on the other hand it is opposed to these phenomena. However a number of problems concerning the metonymy's status of an artistic detail and its symbolic potential haven't been solved yet. Such point of view to literary metonymy through the prism of modern lingvopoetic studies, which are dedicated to the verbal realization of tropes in the literary discourse, is very perspective. The article suggests an integral approach that combines contextual, stylistic, and quantitative approaches to determining the artistic detail and the metonymy symbolic potential in the English modernist prose. The material of the research contains works by V. Woolf and D. H. Lawrence – the most famous representatives of English modernism. The paper presents an artistic detail as the phenomenon identical to metonymy or synecdoche and one of the main sources of the artistic effect. The research analyzes the conditions under which metonymy and artistic detail transforms into the symbol. As a result it is proved that metonymy and artistic detail are verbally relevant units in the English modernist prose by Virginia Woolf and David Herbert Lawrence. In the literary discourse metonymy is not only the mean of figurativeness creation, but also the most productive source of symbolism. Symbolism is achieved due to the integration of this trope from one work to another, the usage of the vertical context for its interpretation, and the interaction of metonymy with other elements of the literary work, mainly metaphor.

Key words: metonymy, artistic detail, literary discourse, symbol, symbolism, English modernism.